

'Heykelin kendisi slogan olamaz!'

ELİF DASTARLI

İSTANBUL - Heykeltıraş Mehmet Aksoy Galerî Işık Teşvikiye'de açtığı 'İnsan Halleri' sergisiyle yine oldukça sivri dilli, yine oldukça dertli. Sanatçı, manifesto niteliğinde bir metin ve galeri duvarlarında yer alan vecizelerle günümüz sanatına teorik açıdan itirazlarda bulunuyor. Taş, mermer ve bronz otuz Mehmet Aksoy heykeli'nin bulunduğu görülmeye ve okunmaya değer sergi 6 Mart'ta sona eriyor.

Sergiyi küçük bir retrospektif olarak değerlendirmek mümkün mü?

Hayır retrospektif değil. 'Penelope Bekleyen Kadın' ya da 'Sevgi Sarmalı' gibi görülmemiş yeni çalışmalar da var. 'Nazım Hikmet Mendi-reği' var, İstanbul'da yapmak istediğim heykelin maketi o. 'Kayıp Anaları 2' de pek görülmedi. 10-15 senenin karması gibi oldu sergi. Onun için de 'İnsan Halleri' dedim, epey bir zamanı kapsıyor.

'İnsan Halleri'ndeki insan sizsiniz o halde?

Onun için adı bu evet. **Çalışmalarınızı ışık-gölge di-yalektiği nedeniyle dış mekân-lara yakıştırırım hep. Galerî sa-lonu bir dezavantaj yaratmıyor mu?**

Galeride heykel sergilemek bana hep sahnelemek, sahneye çıkmak gi-bi gelir. Çünkü doğal ortamından ko-parırsın. Dışarıda güneşin hareke-tine göre heykelin durumu da de-ği-şir. İç mekândaysa suni bir durum vardır. Heykel belli bir ışığı alır ve o ışık kalır. Resim gibi olur. Ressam ışığı verir ve hep öyle olur. İç me-kânda da böyle oluyor.

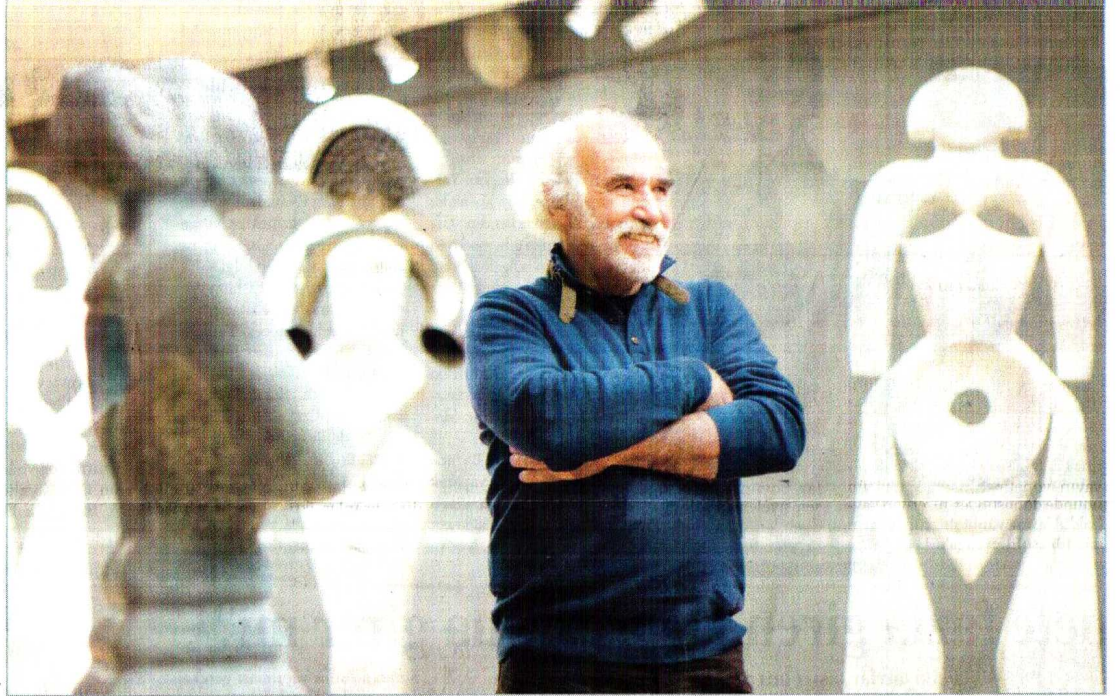
Ama düzenli heykel sergileri açılabilir bir açıkhava heykel sergi alanı, heykel bahçesi yok...

Evet, şimdiye kadar düşünülmedi. Biz bunu hep zorladık. Ben mesela Resim Heykel Müzesi'nin, Dolma-bahçe Sarayı'nın bahçesini kullandım. Tabii bir güvenlik sorunu var. Her yerde sergi açamıyorsunuz. İnsanın gezerken, yağmurla çamurla, hissedebileceği zengin bir şey olsun isterim heykel.

Sergide üslubunuzun sürekliliğini gözlemek mümkün...

Aslında şamanlarla farklı bir yer-den bakıyorum. Formlarda değişiklikler oluyor. Kibeleler ya da 'Kayıp Analar'daki form anlayışı yenileniyor, farklı malzemeler giriyor ister istemez. Bu benim biçim-içerik bütünlüğüne önem vermenden geliyor. Şamanlar her şeyin ruhu olduğunu düşünürlər. Bunu alışılmış formlarla yapamazsınız. Formalizm gibi, bir formu tekrar ediyorsanız, bu kötü-lüktür. İçerik insanı açar, yeni bi-

Mehmet Aksoy'un Galerî Teşvikiye'deki 'İnsan Halleri' başlıklı sergisinde otuz heykeli yer alıyor. 'Sözle olanla görsel olan karıştırılıyor' diye günümüz sanat ortamını eleştiren Mehmet Aksoy'a göre 'Sloganın bile heykeli yapabilir, ama heykelin kendisi slogan olamaz!'

Mehmet Aksoy, "Küratörlük sistemini ve bienalleri antidemokratik buluyorum" diyor.

FOTOĞRAF: MUHSİN AKGÜN

çimler bulmanızı sağlar. Ben heykelimi lazerle de yapsam değişmez. Her içeriğin bir formu vardır. Onu aramayan insan da kolayına kaçar. Çözülmüş formlarla ilerler.

Sergi için kaleme aldığınız metinde her türlü yeniliğe açığım diyorsunuz ama malzemede mesela lazeri kullanmıyorsunuz. Neden?

Lazeri kesme işi için kullanıyorum aslında (gülüyor!) Bu biraz olanak meselesi. Para ve mekân ister. Karşta-ki heykelime, heykelle bütünleşen, heykeli uzatan 'v' şeklinde bir lazer eklemek istedim. Ya da dumanla heykel nasıl olur diye düşündüm. Esasında günümüzü yaşamak demek son teknolojiyi kullanmak demek de-ğil. Formlarda yenilik demek. Bu hep karıştırılıyor.

Hem katalogda hem de sergi-de duvarda yer alan manifesto gi-bi bir metin kaleme almışsınız. Sizi buna iten neydi?

Küratörlük sistemini antidemo-kratik buluyorum. Bienaller de bu-nun örneği. Bir sanatçıyı ötelemek, ötekini kabul etmek. En demokratik

olunması gereken alanlarda antide-mokratik olunuyor. Bu tek taraflı ba-kış beni rahatsız ediyor. Sanatın özüne karşı bir şey. Küratörler ge-nellikle sanat tarihi okumuş, sanat yapma süreçlerini tanımayan kişiler. Yorum yapmada da o kadar acele edi-yorlar ki.

Kavramsal sanatlarla sanatı ka-rıştırdılar. Bu yanlış. Anarşist fikir-lerin olabilir. Kendi içinde devrimler yaparsın, yapman da gerekir. Ama anarşizmin en büyük kötülüğü nedir: yıkarısın ve yerine ne koyaca-ğın bilmezsin. Bizdeki tüm tantana-nın özü bu. Bir şeyin inkârı da en ko-laydır. Varolduğu gündün bu yana dünya sanat tarihini inkar edersen ben sana hiçbir şey söylemem. Sanat devamlılık olayıdır.

Ama eskiyi yıkmaya yönelik diye tarif ettiğiniz kendisini yeni olarak sunmuyor mu zaten?

Hayır. Yerine getirdiği yeni şey ne? Söz! Gözün, duygunun yerine geçiyor. Sözele görsel olan karıştırılıyor. Eylemek yok, yapmak yok. Söz başka bir dal, git orada konuş. Heykele dokunma ama. Disiplin-

lerarası karmaşa bu. Yenilik adına ye-nilik olmaz. Yenilik içerikten gelir.

Yine metinde 'Sanat küresel olamaz, küresel olan paradır' derken kastettiğiniz nedir?

Sanat küreselleşirse kurşun asker olursun. Biz Amerika'yla aynı şart-larda mı yaşıyoruz? Bu sanat benden, yerelden çıkan bir şey değil mi? O halde niye birine benzeyecekmış? Evrenselleşme küreselliği birbirine karıştırdılar. 'Contemporary' bir za-man sanattır evet ama 'güncel san-at' nedir? Güncel olan 15 sene son-ra yoktur. Bugünkü sistemin öner-diği yapı bir karmaşa. İnsanı sanat-tan kovalamak.

Yeninin peşinde koşmak, bulmanın ilk kuralı değil mi?

Deneyellik sanatın özünde vardır. Denemeden, tesadüfleri çoğaltmadan olmaz. Ama beklemek gerek. Boşluğun heykelini yapacağım diyorum mese-la. Boşluğu kütle gibi görmeye çalışı-yorum. Bir düşünceyi heykeli olur mu diye soruyorum. Kahve çekirde-ğini yapıştırdım heykel yaptım diyor. Bunlar sansasyona dönük şeyler.

'Politik olan estetikleştirildi'

diye bir sözünüz var. Siz de bazen politik referanslarla üretiyorsunuz. Bu iki farklı durumu nasıl açıklayabilirsiniz?

Küratörler bir slogan atıyor ve bu esteteze ediliyor, ama içerik boş. Yapılan işle sloganın ilgisi yok. Aslında sloganın bile heykeli yapılır ama heykelin kendisi slogan olamaz! Na-zım'ın sözü çok güzeldir. İçerik kadın bacağı gibidir, biçimse ipek çoraptır der. Tabii ki benim politik bir tavrum var. 'Kayıp Analar' politik değil mi? Ama slogan mı o? Hayır heykel! Ben sonuç heykel olsun istiyorum. Ney-le yaparsan yap. Malzemenin eskili-ği-yeniliği değil önemli olan.

Herkesin istediğini üretebil-diği ve her tür üretimin yan yana görülebildiği demokratik bir ortam olması daha sağlıklı değil mi?

Böyle bir ortam yok ki. Bir tür san-at yapanlar dışlanıyor. Yokmuş gi-bi davranılıyor. Antidemokratik bir durum. Oysa yan yana durunca be-nim heykelimin sanat olduğu anla-şılır. Yapalım böyle sergiler. Hodri meydan!